

Valentin Tratnik, rudar in hišni posestnik;
Anton Rupnik, rudar;
Anton Medvedič, c. kr. kovač;
Alojz Prelovec, rudar;
Ivan Pavšič, laborant v c. kr. preizkuševalnici.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. marca

Naročnikom „Slovenca“. Jutrišnji številki bomo priložili položnico za tiste p. n. naročnike, katerim s koncem marca poide naročnina. S tem hočemo olajšati redno plačevanje naročnine. Vljudo opozarjamo, naj se naročnina obnovi nemudoma, da se dopušljanje lista ne ustavi. — Upravništvo „Slovenca“.

Slovanska zveza o slovensko-italijanskem sporazumljenju. Na spomenico političnega društva „Elinost“, odpisano obema jugoslovanskima kluboma oziroma na pravna pogajanja med Jugoslavi in Italijani (katero spomenico smo doslovno priobčili v našem listu), prejel je predsednik političnega društva „Elinost“, g. M. Mandić, od gospoda dr. Ivana Susteršiča, kakor predsednika „Slovanske zveze“ nastopni dopis: Velečastiti gospod! „Slovanska zveza“ bavi se je v svoji seji dne 22. t. m. s spomenico političnega društva „Elinost“. Vsebinska spomenica se je vzela na znanje; zajedno se je soglasno konstatovalo, da so se glede približanja Jugoslovancov in Italijanov doslej vršili le popolnoma neobvezni pogovori, ne da bi se od ene ali druge strani kaj komandiralo. „Slovanska zveza“ poverila je poslancu v. č. gospodu Spinčiču nalogo, voditi v sporazumu z zaupniki slovenskega in hrvatskega naroda v Trstu in Istri čez parlamentarne počitnice pogajanja z Italijani in o tem poročati klubu ob zopetnem sestanku državnega zbora po Veliki noči. Končno in skoro ni treba poudarjati, da klub „Slovanska zveza“ ne bo žrtvoval nikakih interesov primorskih Slovanov, temu da se bode vsikdar dal voditi le po blagru in interesu celokupnega naroda slovenskega in hrvatskega. Sprejmite, velečastiti gospod, izraz najodličnejšega spoštovanja. Vaši Velečastnosti udani dr. Ivan Susteršič, kot predsednik „Slovanske zveze“. V Ljubljani, 27. marca 1904

Nesramni sleparji. Liberalci, ki se skrivajo pod krinko „neodvisne kmečke stranke“, zdaj po vsem volilnem okraju prilepljajo rudeče lepake: Telegram! Včerajšnji (nedeljski) volilni shod v Stari Loki, katerega se je udeležilo nad 300 kmetov, je soglasno postavil kandidatom kmeta Joža Novaka. To je nesramna laž. Devet desetih zbranih kmetov je bilo za Demšarja, le nekaj trgovcev, Žabničarjev, pastirjev in hlapcev je bilo za Novaka. Gorenjci! Ta lažnivi papir vam je dokaz, kako liberalci sleparijo. Zivio Demšar!

Za deželnozborsko volitev se naj organizira v vsaki občini volilni odbor naših zaupnikov, ki naj skrbijo, da pride vsak volilec na volišče. Ker bi nasprotniki s svojimi zvijačami dosegli radi edino le to, da bi mogli reči, da je to pot manj katoliško-narodnih volivcev, kakor zadnjič, zato mora priti vsak na volišče. Zdaj se ne gre le za to, ali zmagamo, ampak za to, da zmagamo z velikansko večino! Vsa čast gorenjskim volivcem, ki so se zadnjič tako izborni in moško postavili! Zdaj se mora pokazati, da ni nobena občina šla nazaj, ampak v čast si naj šteje vsaka občina, da postavi za našo sveto, pravično stvar več mož, kakor zadnjič. Ko so nasprotniki v odkritem boju nastopili, ste jih porazili. To je pa naša dolžnost še tembolj zdaj, ko nastopajo hinavsko. Gorenjec je bil vedno pošten in ni trpel hinavščine. Zato pa naj zdaj dokaže, da je še bolj moški in zaveden postal v sedanjem boju!

Liberalno paberkanje. Liberalci so na Gorenjskem prišli tako daleč, da več pod imenom liberalne stranke nihče med ljudstvo stopiti ne more. Na shodu v Mavčičah prešlo nedeljo, v domači občini liberalnega kandidata Novska, ki se skriva

pod imenom „neodvisne kmečke stranke“, si ni upal nihče povzdigniti glasu zanj. Na Viševku, v Senčurju, odkoder so se na papirju tako bahali včasih liberalci, ni bilo nikogar, ki bi nasprotoval katoliško-narodnemu govorniku. Edino le v Stari Loki jih je prišlo nekaj, a ti večinoma niso bili domači kmetje, ampak selški liberalci trgovci, ki so bili doma poraženi, in pa nekaj Zabničarjev, katerih „liberalizem“ je na kaj slabem glasu po Gorenjskem. In še ti so na shodu zagotavljali, da niso liberalci, da ne marajo „Naroda“ in „Gorenjca“. Selški Tavčar je klical: Mine maramo niti Pirca niti dr. Tavčarja! Heinricher je pa rekel, da so bili liberalni poslanci doslej pajaci! In vendar „Narod“ slavo poje tem ljudem, ki so ga očitno zatajili in obsodili pred ljudstvom! To kaže, da je liberalna stranka na koncu. A ti ljudje, ki so „Narod“ zatajevali pred volivci, pa imajo zdaj „Narod“ za glasilo! Grmek je vpil, da „Narod“ ne uči darvinizma, da liberalci niso proti cerkvi, Tavčar je dejal, da so duhovniki prvi stan na svetu, — in „Narod“ jih hvali! Ali se je že kdaj videla taka kolobocija? „Narod“ je proglasil zdaj že občine Staro loko, Gorenjo vas in Poljane za liberalne, dasi se ljudje tam povsod tega imena branijo z vsemi štirimi! Na „Narodove“ laži v posameznostih danes ne odgovarjamo. Odgovorili bomo po volitvah — s številkami!

Deželnozborska volitev na Koroškem. Včeraj se je vršila nadomestna volitev deželnozborskega poslanca za kmečki okraj Trbiž-Podkloster. Izvoljen je bil nemški kandidat M. Fischer, župan iz Smerca s 389 glasovi. Slovenski kandidat Grafenauer je ostal z 172 glasovi v manjšini. Ta okraj je bil od zadnjih deželnozborskih volitev v nemških rokah; zastopal ga je dr. Abujar, ki je bil izvoljen pred dvema leti z 430 glasovi. Torej je število nemških glasov nazadovalo za 41 glasov. Za nemškega kandidata so glasovali seveda tudi nemškutarji. Na Koroškem se le počasi dani.

Poštna vest. V ponedeljek smo objavili dopisano nam vest, da utegne biti na mesto umrlega poštne komisarja g. Vidmarja imenovan g. Hummel. Po došli nam informaciji je ta vest neutemeljena. Sedanj g. višji komisar Hummel je že bil komisar za Kranjsko, kateremu je poverjeno nadzorovanje c. kr. poštne uradov po Kranjskem. Pač pa bi moral biti g. Vidmarja naslednik g. dr. Slejko, a čuje se, da postane neki koncipist pri ravnateljstvu, rodod Italijan. Tudi je istina, da je g. nadkomisar Hummel jako prijazen z vsemi, kar more potrditi vsak poštar, ki je imel z njim posla.

Na c. kr. izobraževališču za učitelje v Gorici se prično preskušnje in sicer: a) zrelosti 9. maja t. l. ob 8. uri zjutraj; b) za usposobljenje v ženskih ročnih delih istega dne ob 3. uri popoldne; c) usposobljenja za ljudske in meščanske šole dne 16. istega meseca ob 8. uri zjutraj in d) za vrtnarice početkom meseca junija. Prošnje se predlože ravnateljstvu navedenega izobraževališča ozir. dotične izpraševalne komisije in sicer za preskušnje pod a), b) in c), najkasneje do 15. aprila t. l. in za one pod d) do 15. maja t. l.

Vseučiliščno vprašanje in tržaški italijanski dijaki. Predvčeršnjim so imeli tržaški italijanski dijaki shod, na katerem so razpravljali o vseučiliščnem vprašanju, oziroma o dogodkih na Dunaju. S tem v zvezi so razpravljali tudi o vprašanju sporazumljenja. Debata je bila razsežna in so šla mnenja precej navskriž zlasti glede vprašanja pomirjenja s Slovani. To pa so izjavljali dijaki-govorniki soglasno, da zveza, sklenjena med italijanskimi in slovanskimi dijaki proti brutalnosti nemških dijakov na Dunaju in pristranosti vseučilišnega rektorata, je bila sklenjena brez vsakih obvez z ozirom na razmerje med Italijani in Slovani v domovini. Sprejeta je bila z večino glasov resolucija, s katero: protestujejo proti jurišni fakulteti v Roveredu in se obvezujejo, da ne bodo obiskovali italijanske univerze, ako ne bo v Trstu, ter da bodo z vso energijo nadaljevali borbo, da dobe vseučilišče v Trstu; odobrujejo povsem taktiko dunajskih dijakov proti nemškim prepotencam ter pozivljajo svoje tovariše na drugih vseučiliščih, naj se potezajo za enakopravnost glede

akademičnih pravic; izražajo željo, da bi prišlo do pomirjenja med obema narodnostima v deželi, ako bo dana solidna garancija za integriteto in nedotakljivost italijanske narodne dedščine (!) da na ta način pride vseučiliščno vprašanje do rešitve, ki bo odgovarjalo aspiracijam in potrebam Italijanov.

Slovenski inženir v Siamu. Slovenski inženir g. Ferdo Lupša je dobil po priporočilu siamskega konzula na Dunaju zelo častno ponudbo družbe „Siam Canals Land und Irrigation Company“ v Bangkoku v Siamu (jugoistočna Azija), da prouči in premeri neke še dosedaj nepoznane kraje siamske države v svrhu kolonizacije. Vkrca se je v Genovi na nemški parnik „Prinz Heinrich“ ter v desetih dneh došel preko Neapola, Port Saída, Sueza v Rdeče morje, odkoder je poslal prvo poročilo v svojo domovino.

Umrl je v goriški bolnišnici usmiljenih bratov gosp. Stefan Stefani, ravnatelj drž. gimnazije v Kopru, v starosti 46 let. Pogreb bode jutri ob 9. uri predpoldne.

Iz Gorice je odšel g. Vladimir Premrou, ki je dobil mesto železniškega uradnika v Innichenu na Tirolskem.

Zakaj se je obesil mesarski vajenec. V Celovcu se je obesil mesarski vajenec Blaž Savle, ker se je sramoval, da je nekdo te silno nerodno zaklal.

Nesreča na parniku. Na parniku „Iva“, ki je peljal oglje iz Dalmacije v Trst, je neki železni obroč ubil razkladalca oglja Matevža Suligoja. Suligoj je bil doma iz goriške okolice.

Konferenca sod. ss. C. J. za ribniško dekanijo bode velikonočni torek na Vel. Poljanah.

Delitev občine Šempas. Od goriškega deželnega zbora sklenjeni zakon o delitvi občine Šempas je dobil najvišje potrjenje.

Pogrešajo posestnikovega sina Jožeta Repovša iz St. Janža. Dne 28. t. mes. odšel je z doma in se ni več vrnil. Vzel je seboj nabasan revolver, vsled česar se domneva, da si je kaj žalega storil.

Šolska vest. Namestu učiteljice gđ. Amalije Sedlak, ki je radi bolezni na dopustu, pride na šolo na Mirno za učiteljico gđ. Marija Kastelic.

Hrvaško parobrodarsko društvo v Chilu. V Chilu v Južni Ameriki so pričeli Hrvatje akcijo, da ustanove parobrodarsko društvo, ki bi vezelo Jadransko morje z ono stranjo Pacifiškega morja.

Umrl je v Sevnem pri Rudolfovem gđ. Marija Zupančič, bivša kuharica pri pokojnem gospodu dekanu Kressetu v Kočevju, pri katerem je službovala nad 20 let. N. v. m. p.!

Iz Celja. Na tukajšnjem kolodvoru je izobešeno naznanilo, ki naznanja obustavljanje prometa z Bosno in Hercegovino.

Zaročil se je gospod dr. Ljudevit Stiker, odvetniški koncipient v Celju, z gospico Mici Schaurovo, veleposestnika hčerko pri Brodeh na Vranskem.

Umrl je 28. t. m. v bolnišnici v Kandiji pri Rudolfovem g. Franjo Pičbernik, trgovec, posestnik, obč. odbor-nik in ud. krajnega šol. sveta v Suhoru. N. v. m. p.!

Iz Borovnice se nam piše: Tukajšnja hranilnica in posojilnica je imela minolo nedeljo svoj letni občni zbor. Čistega dobička je v enem letu 1540 K; 50 K je hranilnica podarila za plot pri šolskem vrtu, ostalo se je prištelo k rezervnemu zakladu. Lep dobiček v tako kratkem času! Hvala vsem, ki so ustanovili hranilnico in jo vodijo. Pred letom so liberalci pisali v „Narodu“, da je nespametno, ako hranilnica kupi svojo hišo. Pustili smo jim to veselje. Odgovor pa jim bodi ta, da bode hranilnica kmalu s čistim dobičkom plačala hišo. — Nekdo je vložil prošnjo, da bi imel odprto krčmo do 2. ure ponoči, ker mu preseda strogo nadzorstvo. Popolno svobodo bi rad imel vsak krčmar, to je naravno, toda enaka pravica za vse.

Ženo in sina umoril. Rudar Alojzij Vodenik iz Zagorja je v Pittsburgu zaklal svojo ženo in 10 let starega sina, ker mu žena ni dala večerje.

Restavracijske vozove bodo s 1. majem dalje imeli brzovlaki od Dunaja do Ljubljane in obratno.

Direktna zveza z Reko. Lokalni vlak St. Peter-Ljubljana neha s 1. majem voziti. Južna železnica se je končno vendar odločila s 1. majem vpeljati direktni vlak Reka-Ljubljana in nazaj. Vlak bode odhajal ob 5. uri zjutraj z Reke in došel ob 9. uri predpoldne v Ljubljano. Iz Ljubljane bode odhajal isti ob 8. uri zvečer in došel na Reko ob polnoči.

Iz Metlike se nam poroča, da je bil tam občni zbor hranilnice in posojilnice, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, dobro obiskan. Udeležil se ga je tudi revizor „Gospod. zveze“ gosp. Soliškar, ki je za načelnikom, gospodom

Vukšiničem, podal navzočim izvrstno stanje hranilnice in posojilnice in vnel ljudi za združno samopomoč. Vsi so bili veseli lepega napredka in natančnega reda, ki vlada v hranilnici, kar je posebna zasluga g. načelnika Vukšiniča. Denarnega prometa za l. 1903. je bilo 1.023.617-98 K in čistega dobička 3345-48 K. Volil se je nov odbor in novo načelstvo. Načelnik je zopet g. Jože Vukšinič, kar priča, da je delaven, goreč, srben gospodar, ki žrtvuje svoje moči ljudskim koristim. Pokazal je g. Vukšinič in vsi zborovalci, da imajo srce tudi za reveže in potrebne, kakor tudi za dobre in plemenite namene.

Rojaka zaklali v Ameriki. Iz Butte, Mont., se poroča, da so tamkaj povodom veselice pri Martinu Bezeku v pija-nosti zaklali našega rojaka Josipa Strukeljca, kateri je doma iz Jarneje vasi pri Črnomlju. Nesrečnež ni bil ud kacega podpornega društva in njegovo truplo je ležalo osem dni v mrtvašnici, predno so rojaki nabrali potrebno svoto za spreved. Morilca nesrečnega rojaka sta rojaka Valentin Blatnik in Mihael Muhič. Oba so zaprli.

Ljubljanske novice.

Razmere v ljubljanski tobačni tovarni.

O zadnjih dogodkih v ljubljanski tobačni tovarni smo že včeraj poročali. „Slov. Nar.“, ki ima mej delavstvom ime „cunja“, se pa včeraj zopet laže o teh dogodkih, namesto da bi skušal pomagati delavcem ter pomiriti duhove. Po včerajšnjem predavanju v „Slovenski krščansko-socialni zvezi“ je prišlo mej delavstvom do hrupnih izjav proti „Narodovim“ lažem. Dokazalo se je kot popolnoma lažnjiva „Narodova“ trditev, da se je kdo obrnil na strokovno društvo in da je strokovno društvo komu nasvetovalo štrajk. Strokovno društvo je storilo najprej vsa druga pots, hujskali so pa za stavko neki takozvani socialni demokratje, katerih pa niti pravi socialni demokratje ne obrajajo, ker se hodijo lagat v „Narodovo“ uredništvo. Od delavcev, ki so odpuščeni, jih je samo šest pri strokovnem društvu, vendar se je vse delavstvo z delavskega stališča postavilo zanje. Ravno tako je zlobna laž, da bi kdo komu branil delati. Te laži je zgotovila in a n a m e n i n a l a š č e z a p i s a l „delavstvu prijazen“ „Narod“. Odpuščenje starih delavcev se nam zdi uprav nerazumljivo od državne tobačne tovarne, ki bi morala biti v vzgled drugim podjetjem! To lahko dela mej vsem delavstvom hudo kri, kajti kar se enemu zgodi danes, se jutri zgodi lahko drugemu, in če je res, kar se govori, da se hoče tako i nadalje postopati in s tem stalno delavstvo odpraviti, potem bi se državna uprava postavila na tako nesocialno stališče, da bi bilo to uprav v nebo kričeče. Tudi drugo delavstvo tega ne bo mirno gledalo, kajti kako se bode postopalo z delavstvom šele v drugih podjetjih, ako bo državna uprava dajala tak vzgled. Razburjenje mej delavstvom je res veliko, ker ve, da je v tovarni dela dovolj in ker so pazniki nagovarjali včeraj delavke, naj skušajo poiskati novih delavcev. Delavstvo pa o tem noče nič vedeti, ker na posled vsak dan potem lahko odslove nekaj starih delavcev. To pravičnost razumi, kdor more! A zgodilo se je še nekaj drugega! G. Topolansky je včeraj delavcem naravnost izjavil, da bo deloval na to, naj vlada strokovno društvo kar razpusti. G. Topolansky menda kar hoče pometati s še tisto malo društveno svobodo, kar je imamo v Avstriji. Proti taki izjavi od strani uradnika moramo najodločnejše protestirati in zaradi miru resno želimo, da kaj takega nič več ne izreče! Hvaležen naj bo delavstvu, da ni izrabilo znane cigaretna afere, kakor naj bodo tudi drugi hvaležni, da se ne piše veliko o redu v tobačni tovarni, ki se je zopet pokazal z znano pobotnico in zadevo, ki bi utegnila napraviti šum. Uprav predrzno pa je, da se je neki tuji uradnik upal starim delavcem reči, naj gredo sedaj med Bure in Kitajce. Ko polizemo ime, posvetimo mu, kakor zasluži. Tako se ne sme pometati z delavstvom! Socialna dolžnost uprave je, v a r o v a t i s t a l n o s t d e l a v c e v. V tobačni tovarni se je pa zgodilo, da je slovensčina nezmožen uradnik hodil okoli in podpisoval, kdo pojde ven, ne oziraje se na to, koliko časa je že v delu! Razmere v tobačni tovarni so jako čudne. Glede pritožb je v delavnem redu, da jih predaša imenom delavcev 6 mož, a storili se niso nikdar koraki, da bi bilo teh 6 mož od delavstva izvoljenih. O volitvah v bolniško blagajno je delavstvo izvedelo pol ure pred volitvijo. Stroj, katerih v drugih tovarnah ne marajo, so pripeljali v Ljubljano. Ali naj bo delavstvo v c. kr. tobačni tovarni na slabšem, nego je delavstvo v drugih privatnih, židovskih tovarnah? Povdarjamo, da je dolžnost uprave s pravičnimi koraki pomiriti delavstvo. Ako delavstvo v državni tovarni ne bo zadovoljno, kje naj bo. Vsaj tu se naj delavstvo ne izživlja brez vzroka. Z burnim odobravanjem je bila po

včerašnjem predavanju sprejeta od delavstva, ki je zastopalo skoro vsa ljubljanska podjetja, naslednjo resolucijo: »Kršćansko-socijalna zveza« najstrožje obsoja postopanje vodstva tukajšnje tobačne tovarne zaradi neopravičene odpuštnice nekaterih delavcev. Najodločneje protestira proti temu, da se preti od strani vodstva z razpustom podpornega društva tobačne tovarne. Zastava, da se varuje delavcem tobačne tovarne stalnost! — Čujemo, da ima danes ob 6. uri popoldne o tej zadevi šod delavstvo tobačne tovarne. — Danes je prišel v Ljubljano uradnik generalne direkcije z Dunaja. Delavstvo ga je sprejelo z burnimi pozdravi.

Kršćansko-socijalna zveza je priredila v torek javno predavanje, pri katerem je predaval g. stolni vikar Potokar »o delu«. Pojasnil je najprej, kako mnenje so imeli predkršćanski narodi o delu, dalje mnenje modernega kapitalizma in socializma ter mnenje kršćanstva. Iz zgodovine je dokazal, da je bila katoliška cerkev vedno prijateljica delavskega stanu in kako spoštovan je bil ta stan v 14. in 15. stoletju in prešel na sedanje žalostne razmere. Omenjal je končno »delavskega papeža« Leona XIII., kateremu so delavci iz raznih delov sveta postavili 19. t. m. v Rimu lep marmornat spomenik, v kojega so vpisali vse tri okrožnice pokojnega Leona o delavstvu. Vsi prostori društveni bili so polni delavstva.

Glas iz občinstva. Naročnik nam piše: Ko me je ta dni dovedla pot mimo trnovske cerkve čez Korunove ulice proti Zupančičevi opekarni, sem nehote obstal in se čudil, da se slavni mestni magistrat tako malo briga za ta del mesta, oziroma za Korunove ulice. Na eni strani lična cerkev z lepo ograjo in hodnikom, na drugi strani pa neka baraki podobna, od p tresu razrušena podrtija, katera služi za stanovanje. Ko grem naprej po Korunskih ulicah, zopet nekaj novih ličnih hiš, a ko pa pridem do gospoda Doberletove hiše, sem pa kar strmel. Hiša je sicer lična, po potresu na novo sezidana, za njo pa vrt. A tu se že vse neha. Ograjen je na vse strani z rastočim trnjem, iz katerega štrlijo strobele deske. Če pride slučajno kak voz mimo, se mora štatalec umakniti in je prisiljen, da stopi v jarek, v katerem je vedno polno gnojnice, katera se izteka iz hleva čez vrt na cesto in ne diši baš prijetno, posebno poleti ne. Poleg tega mora pa še paziti, da si med trnjem in iz njega štrlečimi deskami ne strga obleke. Slučajno je prišel mimo neki kmetaki voz, se posmehal in rekel: »Kaj takega pa še pri nas ne bi pustili.« Na sradi vrta pa stoji še od potresa, turej devet let, neki ciganski kočij podobna, sedaj že skoraj razpala baraka, katera je leta 1895. ob potresu služila za zavetišče. Ta bo menda ostala za spomin na o to nesrečno Veliko noč poznim rodovom. To je že največji škandal, da se že kmetje posmehujejo, da se v mestu kaj takega pusti, ko bi se na kmetih ne smelo biti. Ali nikdar ne pride tod mimo kak mestni odbornik? Ali ne velja za vse enak red? Ze dolžnost vsakega stražnika bi bila, da bi to naznanil. Prosim slavni magistrat, da si to ogleda in potem sodi. Gotovo bo na prvi pogled potrebno ukrenil, da dobi ta ulica nekoliko lepše lice. Nekdo.

Umrla je gospa Josipina Jeraš rojena Lipovšek.

Opazovalnico potresa v Ljubljani si je včeraj ogledalo 12 slušateljsev dunajskega vseučilišča. Vodil jih je vseučiliški profesor, dvorni svetnik A. Penk.

Ponesrečeni posestnik. Posestniku Ogla-jenu z Dvora so se danes na državni železnici splašili konji. Oglajen je padel pod voz ter se močno poškodoval. Voz je razbit.

V Ameriko. Včeraj odpotovalo je odtod 27 oseb v Ameriko.

Iz Amerike pripeljalo se je včeraj v Ljubljano 60 oseb.

Bicikelj odpeljal. Včeraj prišel je k izposojevalki biciklov Ani Gerc v Cigaletovih ulicah št. 6 neki mlad človek, ki je dejal, da je hlapec pri trdkri Fr. Ks. Souvan in da se mora nemudoma odpeljati v Medvodo. Izposodil se je kolo in se odpeljal a vrnil se ni več s kolesom. Le to je kje prodal ali pa zastavil.

Na sv. Jakoba trgu je včeraj popoldne posestnica Marija Ambrožič iz Gaberja št. 14 padla z voza in si izpahnila desno roko v komolcu. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

K zgradbi železnice v Hrušici se je odpeljalo včeraj 100 delavcev.

Dr. Ellenbogen pride o velikonočnih praznikih govorit v Ljubljano.

Književnost in umetnost

* »Vjestnik kr. zemaljskog arhiva, katerega urejuje dr. Ivan pl. Bjunić Kninski, izhaja že šesto leto v Zagrebu ter prinaša razne razprave o zgodovini hrvatski. Cena mu je 6 kron. Pred kratkim je izšel prvi letošnji snopič, v katerem se med dru-

gim nahaja v slovenskem jeziku spisani sestavek »Iz arhiva grofa S. Attema v Podgori pri Garici«. V istem snopiču je tudi ocena, katero je spisal dr. Ferdin. pl. Šišić o knjigi »Gradivo za zgodovino Slovencev«, izdano pred nekaterimi meseci po Leonovi družbi v Ljubljani.

Musica sacra v stolni cerkvi.

Veliki četrtek, 31. marca pontifikalna maša ob 8. uri: Creilijina maša (samo »Gloria« z orglami), zl. A. Foerster, graduale »Christus factus est« dr. Fr. Witt, ofertorij »Dextera Domini« Gheradeschi.

Veliki petek, 1. aprila ob pol 10. uri »Improperia« zl. T. L. da Vittoria in »Crux fidelis«, zložil Janez IV., kralj portugalski.

Veliko soboto, 2. aprila po pol 10. uri velika maša: »Kyrie« koralno, »Gloria« (z orglami) in druge mašne dele iz maše »Mater dolorosa«, zl. I. Gruber, po Alleluji verz »Confitemini« in traktus, zl. A. Foerster; vespere koralno.

K vstajenju ob 4. uri: Po lek cijah dva rezponzorija, zložil A. Foerster; po Alleluji k procesiji »Aurora«, zl. dr. Fr. Witt, po procesiji »Te Deum« od istega, »Regina coeli«, zl. A. Foerster, »Tantum ergo« G. Ottavio Pitoni.

Velikonočno nedeljo, dne 3. aprila pontifikalna maša ob 10. uri: Instrumentalno mašo v Fdur, op. 16. zložil Karol Greith, graduale »Hæc dies« se se kvenco »Victimæ paschali« in ofertorij »Terra tremuit«, A. Foerster.

Velikonočni ponedeljek, 4. aprila pontifikalna maša ob 10. uri: Instrumentalno mašo »Exultate«, zl. dr. Fr. Witt, graduale in sekvenco A. Foerster, ofertorij »Angelus Domini« G. El. Stehle.

* Nove muzikalije »Glasbene Matice«, katere dobivajo člani za društveno leto 1902/3 obvezajo sledeče skladbe: Novega slovenskega skladatelja Antona Lajovicca šest mešanih a capella zborov, Pomladni spev, Vederna pesem, Črna lujnja, Bolesni kovač, Napitnica in »Vodica čista se vila...«; srbskega skladatelja St. Stjevana Mokranjca štiri velike šopke srbskih narodnih pesmi in sicer: 1. Srbske narodne pesmi »Osuse nebo zvezdama«, 2. Srbske narodne pesmi Kosova, 3. Srbske narodne pesmi iz Stare Srbije in Makedonije, 4. Srbske narodne pesmi z Ohrida; nadalje rusko narodno pesem »Vozle rečki, vozle mostu«, katero je harmonizoval Liadow in krasni zbor Cezarja Kjuja Dve roži, slovensko narodno pesem Meglica, katero je harmonizoval Oskar Dev, Anton Foersterjev peteroglasen mešan zbor »Z glasnim šumom skoraj«, dr. Benjamin Ipavčev zbor »Leži polje ravno« in Antona Nedveda zbor Gospodov dan. Med možskimi zbori so sledeče skladbe: Petra Križkovskega Utopljenka; dr. Benjamin Ipavca Na Prešernovem domu; dr. Gustava Ipavca Savska, Oblaček in Planinska roža; Antona Hajdriha Hercegovska in V sladkih sanjah; Vinko Kreka Ljubezen in pomlad; Fleišman-Ipavce-Nolli Pod oknom; Ivana pl. Zajca Poputnica Nikole Jurisča in Ružica i slavlji; Ant. Nedveda Prešernu, Ludovika Hudovernika Naša zvezda; Vo griča Lahko noč; Antona Sveteka Pod noč in »Kaj bite vprašali...« tar Vilko Novaka zbor s tenorskim in baritonskim samosplovom in spremljevanjem harfe Uljetni suton. Knjiga muzikalij obseza torej 16 mešanih in 17 možkih zborov. — Slovenska pevska društva, ki že mnogo let niso dobila nobenih novih zbirk mešanih ali možkih zborov, dobe s to »Matičino« izdajo po dolgem prestanku zopet enkrat prekrasno darilo za svoje koncertne in veselične vapore. Nove muzikalije se dobivajo v »Glasbeni Matici« v Ljubljani, naročajo se tudi lahko pismeno. Kdor pristopi društvu kot član, dobi te muzikalije za članarino 4 K, katero svoto je zajedno s priglasom »Matičie« pripislati. Matičini poverjeniki izvenljubljanski se prosijo, da prav kmalu »Matičie« na znanijo število članov v dotičnem poverjeništvu, da jim more »Matičie« muzikalije za razdelitev med člane pripislati.

* Društvo za kršćansko umetnost v Ljubljani je imelo 7. t. m. odborovo sejo. Navzdi so bili: kanonik Josip Smrekar (predsednik) in odborniki: Fr. Avsec, Josip Dostal, C. I. Mis, Andrej Rovšek, p. Hugolin Sattler, Ivan Subic, Anton Zupančič. Pod predsednik ravnatelj Ivan Subic poroča, da sta si on in knezoškofijski tajnik J. S. Dostal na prošnjo predsednika ogledala dela v »Krajinah Kunatwebeanstalt«, katero vzdržuje kranjska hranilnica v Ljubljani. Na tem zavodu se izdelujejo tkanine, ki so neka vrsta gobelinov. Tehnika je lepa, tkanine so močne in trpežne. Zdaj se izvršujejo gobe-

lini v modernem slogu. Tehnika je pa taka, da bi se dalo izvršiti marsikaj prikladnega za cerkve, ako bi se dobile primerne risbe. Dali bi se napraviti n. pr. antipendiji, oltarne preproge, pogrinjala za pulte. Zlasti lep bi bili gobelini kot stenske preproge v prezbitariju velikih cerkev, n. pr. v stolnici. Seveda bi bile tako velike preproge drage. Ravnatelj Subic je obljubil, da bo preskrbel za poskušnjo kak lep vzorec. Poročilo se z zahvalo odobri. — Odbor je ocenil več načrtov, ki so mu bili predloženi. Načrt za prizidanje in dovršitev romarske cerkve na Zaplazu se je natanko presodil. Kakršen je, se ne more sprejeti. — Načrt za kapelico na novem ljubljanskem pokopališču se ni sprejel. — Načrt za oltar v podružnici v Žirovnici (župnija Breznica) se odobri. — Razgovor je bil dalje o načrtih za prenovljenje zunanjšine cerkve Matere božje na Blejskem jezera. — Društvu je poslal gospod Nemanjič v St. Janžu tloris ondote župne cerkve, ki ga je sam narisal, in sliko grba z marmornatega oltarja podružnice na Kalu. Hkrati piše gospod župnik: »Poleti upam napraviti tudi tlorise vseh podružnic, tudi one v Brunku.« Prav tako, naj bi našel gospod mnogo posnemalcev! Odbornik Andrej Rovšek je daroval društvu lepo zbirko fotografij svojih del. — Odbor je imel tudi dne 15. februarja svojo sejo, v kateri se je presojevalo več načrtov, izmed katerih je omeniti posebno načrtov za oltarje v novi župni cerkvi na Bledu.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Nepočtena vasovalka. Frandiška Stiegel, dekla iz Loke, okr. Stari trg, je prišla dne 26. februarja t. l. vasovat k Frandiški Šimenec v Moste. Ko se je ta ne koliko odstranila, vzela ji je 37 kron gotovine, žepno uro in 2 prstana, kar vse odkrito prizna. Obsojena je bila na šest tednov ječe. — Na tuje bi bil šel rad. Rudolf Seljak, ključavničarski pomočnik, bi bil šel rad na popotovanje. Ker pa ni imel zato potrebnega drobiža, prišla mu je nesrečna misel, ker so mu bile krajevne razmere v gostilni pri »Kroni« znane, da je vzel gostilničarju uro z verižico in 52 K gotovine, natakariči pa zapestnico vredno 6 K; obsojen je bil na 3 tedne ječe. — Očeta udaril. Vžitkar Anton Veber živi s svojim sinom Jakobom Vebrom, posestnikom v Babnem polju, v vednem prepiru. Ko sta se oče in sin dne 29. februarja popoldne domu vračala od neke kazenske razprave, pri kateri je bil sin na 2, oče pa na 5 dni zapora obsojen, sprijela sta se pred domačo hišo. Tu je udaril sin parkrat očeta z dežnikom po glavi in ga lahko poškodoval. — Jaka Veber je bil obsojen na štiri tedne ječe. — Svoji ženi grozil. Jožef Častnik, posestnice mož v Spitaliču, je svoji ženi grozil, ker je vedel, da ga je tožila, da bo prvo njo, potem pa še sebe »fantai«, in če bo zaprt, da tudi ona ne bo več trave tlačila. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe. — Sleparski kuhar. Janez Posedel, železniški delavec iz Vihnanice na Češkem domu, je kupal za skupino pri železniškem predoru v Hrušici poslušajoč delavcev. Zivila je vzel na upanje pri židovskem trgovcu Davidu Jetal, a mleko mu je dajala Cila Dovžan. Obema je obljubil čez 14 dni dolg poravnati, ko bo od delavcev denar sprejel. Tega pa Posedel ni storil, marveč je s sprejetim denarjem pobegnil ter oškodoval trgovca za 260 K. Dovžan pa za 12 K. Sele na Češkem se je posrečilo tička vjeti in ga tukajšnemu sodišču izročiti. Obsojen je bil na tri mesece ječe. — Zaradi dveh desk, katere je odtrgal pri varnostnih napravah južne železnice zoper snežene zamete ob železnični progi blizu Gorice je bil obsojen Janez Požru, posestnik v Brezcu, na 6 tednov težke ječe. — Napadeni cigan. Dne 20. januarja je prišel cigan Gregor Breščak v St. Vid dela iskat. Med potjo se je oglasil v Smartnem pri kajzarju Kolarju, s katerim sta se že dalj časa poznala, a ta je bolan sežal v postelji. Za kratek čas mu je cigan igral na citre, kasneje je prišla tja tudi vžitkarica Marija Maček. Pili so žganje ter se ga je omenjena vžitkarica tako nalezla, da je obležala v nekem jarku. Kasneje sta jo Breščak in njena nečakinja spravila domu. Ko se je cigan h Kolarjevem vračal, da bi tam prenočil, napadla sta ga fanta Peter Sešek in France Jeras, odrihala sta po njem s poleni, in ko je ta zbežal proti Kolarjevi hiši, sunil ga je eden obdoženecv z nožem v hrbet, rekoč: »Grega, zdaj boš pa crknil«. Nezavesten se je zgrudil cigan v Kolarjevi hiši na tla. Sodišče je obsodilo napadaevalca vsakega na 8 mesecev težke ječe.

Razne stvari.

Najnovejšo od raznih strani.

Potres. Iz Berna se poroča, da je tamkajšno prebivalstvo čulo 28. t. m. ob 2. uri 20 minut potres. V Temir-Chan-Schuri (Daghestan) pa so čuli isti dan ob 1. uri 24 minut dva močna zemeljska sunka. — Velika stavka. Iz Roubaix

poročajo: 28. t. m. so stavkujoči tekom popoldneva na več krajih demonstrirali ter skušali s prevrnenimi vozovi zapreti ulice. Poklicano je bilo konjenišvo, ki je napravilo mir. Več oseb je poškodovanih. Sedaj stavka 15000 delavcev. Tudi v Lille je položaj zelo kritičen. — Potres so v nedeljo čutili tudi v Solnogradu. — Na kugi umrje v Indiji vsak teden 400 do 500 oseb. — Stavka dijakov. Na rusinski gimnaziji v Lvovu so stavkali petošolci, ker je profesor nazval nekega dijaka z razžaljevim imenom. Razred je razpuščen. — Umrli je v Trstu slavni slikar Bernhard Fiedler star 88 let. — Velike povodnji so v italijanski Švici. — Sestri umorili očeta. Porotno sodišče v Lucera je popolnoma oprostilo sestri de Francesco, ki sta umorili svojega očeta, kateri je ž njima silno surovo postopal. — Defraudacije. Pri okrajnem glavarstvu v Sternbergu na Moravskem so prišli na sled večjim defraudacijam, katere je izvršil bivši ondnotni glavar in sedanjí namestniški svetnik v Lincu baron Klein, zet bivšega naučnega min. Gautscha. — Člani ravnateljstva podp. društva »Beli križ« v Budimpešti so poneverili vse društveno premoženje 80.000 K. — Najnovejša vest iz Amerike se glasi: Po dolgoletnih poskusih se je staremu sadjerejcu John Spencerju v Grand Junction, Colo., posrečilo vzgajati jabolka brez pešk. Nova vrsta jabolka je brez najmanjše vrste pešk in tudi brez lušin, v katerih so peške. — 24.187 umobolnih je bilo lani v ameriških Zedinjenih državah. — Mesto pogorelo. Mesto Dynov na Poljskem je skoro popolnoma pogorelo. — Dvoje dunajskih gledališč zapro. Josefstadt-sko in Karlovo gledališče na Dunaju zapro, ako ravnateljstvi tekom poletja ne napravita zadostnih varnostnih naredb. — Vojaški zgodovinar utonil. Iz Oldenburga poročajo: Vojaški zgodovinar generalni major izven službe Letov Vorheek je padel s kolesa v kanal Hunte Ems, kjer je utonil.

»Retvizan«. — Ime mnogo v zadnjem času imenovane ruske vojne ladje »Retvizan« pred Port Arturjem, ima svoj poseben zgodovinski izvor. Ime je švedsko »Rättvisan« in pomeni »Pravičnost«. Zgodovina tega imena pa je sledeča: Ko je leta 1789. švedski kralj Gustav Adolf III. v pomorski bitki pri Fredrikshamu premagal rusko mornarico, bil je tako nepreviden, da je vse švedsko brodovje zvelkel v luko Niburg. To je dalo ruskemu brodovju priložnost, da se je zopet zbralo in sovražnika obkoloilo. Skozi štiri tedne je tičal kralj Gustav Adolf III. v vikorški luki in jelo mu je že pomanjkovati živeža. Zato sklene prodreti rusko brodovje in ubežati. To se mu je tudi posrečilo in ta poskus je zadelil v zgodovini ime »viborske šibe«, ali deset velikih bojnih ladij je švedska pri tem izgubila. Jeden od največjih brodov »Retvizan«, je prišel v roke Rusom in v spomin na ta srečen izid je zapovedala carica Katarina II, da se odshidob stalno imenuje en vojni brod ruske mornarice z imenom »Retvizan«.

Telefonska in brzajavna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Petrograd, 30. marca. (Uradno.) General Mischensko poroča o boju pri Čang čiu: Poldrugo uro po bitki so prišle zopet štiri sovražne stotnije. Ukazal sem vojakom, da zasedejo grič in se postavijo v bojno vrsto, Japonci niso mogli vzeti griča. Naš oddelek, ki je varoval zadnje stráže, je prišel mirno nazaj v Kasan in je ostal tu dve uri, da obeže ranjence. Ob 9. zvečer so prišli v Nozan. Sodimo, da imajo Japonci velike izgube ljudi in konj. Mej ranjenimi kozaki je pet težko ranjenih. Kozaki in častniki so se borili z izredno hrabrostjo, zlasti 3 stotnija orjurskega polka. (Dopolodne nam došle brzajavke o tem boju prinašamo na drugem mestu. Op. ured.)

Petrograd, 30. marca. Liojang je mej Mukdenom in Ničvangom določen za glavno rusko taborišče. Za Kuropatkina in generalni štab so že brzajavno naročena stanovanja. Mesto je podobno velikemu vojaškemu taborišču. Od Liojanga se bo pričelo prodiranje ruskih čet na razne strani.

Petrograd 30. marca. Rusija name-rava zahtevati od Kitajske odškodnino, ker japonske ladje v kitajskih lukah nakladajo kontreband.

Tientsin, 30. marca. Kitajska je dovolila svojim uradnikom, da smejo njene železniške načrte izročiti Japoncem.

London, 30. marca. Japonski admiral Togo poroča o zadnjem napadu na Port Artur ter pripoznava, da se je izjalovil, ker ruske ladje mej zastopljenima branderjema lahko vozijo. Togo pravi, da so ir eli Japonci 13 mrtvecev. — Mej mrtvimi je ka-pitan Hieros, ki je, ko je že zapustil potapljačci se parnik, se zopet vrnil, da reši nekega podčesnika, katerega pa ni dobil. Ko je hotel zopet stopiti v rešilni čoln, ga je nek projektil raztrgal. Mej mrtveci sta

poler njeza dva častnika. Ko je en častnik hotel zažgati pripravo za eksplozijo na ladji, katero so Japonci namenili, da jo pri vходу v luko potopijo, ubila ga je krogla z neke ruske torpedovke.

Berolin, 30. marca. V Petrogradu ustreljeni izdajalci častnik Ivkov je prodal tudi Avstriji za 600 rubljev neki ruski mobilizacijski načrt.

Petrograd, 30. marca. Včeraj so čez Bajkalsko jezero prepeljali 70 težkih topov. Samo na enem kraju je led nekoliko počil pod težo; vlomil se ni nikjer.

Petrograd, 30. marca. „Novo Vremje“ pravi z ozirom na govore pri sestanku laškega in nemškega cesarja, ki sta povdarjala potrebo miru, da so države obeh evropskih zvez v tem edine in da je Angleška s svojimi nameni osamljena.

Kijev, 30. marca. Tukajšnja tovarna sladkorja je pogorela. Skode je 2 milijona rubljev.

Filipopol, 30. marca. V okolici Adrianopla se skoro vsak dan izvrše umori Bolgarov od strani turških orožnikov in vojakov. Čelo delavce na poljih more. Prebivalstvo se boji, da bodo razmere z vsakim dnevom hujše.

Dunajska borza

dné 29. marca.

Skupni državni dolg v notah	99:50
Skupni državni dolg v srebru	99:45
Avstrijska zlata renta 4%	119:25
Avstrijska krona renta 4%	99:45
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	91:15
Ogrska zlata renta 4%	118:05
Ogrska krona renta 4%	97:90
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89:55
Avstro-ogrski bančne delnice	16:06
Kreditne delnice	645 —
London vista	239:95
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v.	117:37 1/2
20 mark	23:40
20 frankov	19:09
Italijanski bankovci	95:30
C. kr. cekini	11:32

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebe	Padečina v 24 urah
29. 3. 1914.	7:34	734,4	9,6	sl. jvzh.	obl.	
30. 3. 1914.	7:27	727,2	2,9	sl. svzh.		2,4
	8. popol.	722,5	9,0	sr. jug.	dež	

Srednja včerajšnja temperatura 8,8°, normale 6,2°.

Potice

= priporoča =

tovarna za kruh in pecivo

I. I. KANTZ

v Ljubljani.

Naročila so nasloviti na:

Tovarno, Rimska cesta št. 16 in filialke:

Franc Jožefa cesta št. 1,
Tržaška cesta št. 8,
Šiška št. 2, 545 3—1
Karlovska cesta št. 6,
Krakovski nasip št. 16,
Stari trg št. 1,
Cesarja Jožefa trg št. 11,
Vegove ulice št. 12,
Sv. Jakoba trg št. 6.

Proda se

vsled naprave parnega mlina

ročni mlin in gepelj

ali vsak posebej. Gepelj goni lahko jedno živinče. V jedni uri zmelje en mernik. Oboje prav dobro ohra-
444 2—2 njeno. Cena nizka.

Jernej Pogorelec,

Podtabor, p. Videm-Dobrepolje.

Vsak postni dan! = Vsak postni dan!

Sveža polenovka

se dobi pri
Val. Sitarju
v Ljubljani
Kolodvorske ul. 8

Vsak postni dan! = Vsak postni dan!
232 9—9

225 2—2

Organist

(ceciljanec) z dobrimi spričevali, izučen roko-delec želi službo spremeniti. V ugodnem služaju sprejme tudi službo cerkvenika. Naslov se izve pri upravnistvu tega lista.

Najslavitejšje medic. avtoritete uporabljajo

Rogaški Styria-vrelec pri 427 r 2
kron. kataris v grlu in bronhijih.

796 100—81

Zahtevajte

brezplačno in franko
moj ilustrirani cenik z več
ko 600 podobami

ur, zlatega in srebrnega blaga
in godbenih reči
HANNS KONRAD

tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 520, Češko.

Trgovci, obrtniki in zasebniki, kateri hočejo imeti

= prahu proste =

prodajalnične prostore, pisarne, skladišča in druge prostore, naj uporabljajo moje po dolgotrajnih preizkušnjah prejeeno in kot najboljšje sredstvo za preprečevanje nadležnega prahu priznano

olje proti prahu.

Cena kilogramu 80 vinarjev.

Adolf Hauptmann

189 25—10 v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih bary, firneža, laka in steklarskega kleja.

479 104 4

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo

zalogo

= izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Pozor!

Na prodaj je iz proste roke

pritlična hiša

z vrtom in pritlikinami v obližu Ljubljane,
po niski cen. 850 10

Kie, novó upravništvo „Slovenca“.

Ne prezreti!

Kdor želi biti postrežen z dobrim, pristnim blagom pod solidnimi cenami, obrne naj se na že dolgo obstoječo, slehernemu znano trgovko

Franc Čuden,

urar in trgovec z zlatino in srebrnino, delničar družbe prvih tovarn „Union“-ur v Ženevi in Bielu v Švici, zalagatelj c. kr. dolajnske železnice, trgovina s kolesi in šivalnimi stroji.

Ljubljana, Prešernove ulice, nasproti frančiškanskega samostana.
Filijalka: Glavni trg nasproti rotovža.

Posebno priporoča pristne prave, osebno v Švici nakupljene žepne ure, dalje vsakovrstne **stenske (pendel) ure** z donečim bitjem v krasno izrezanih omaricah.

Največja zaloga **briljantov**, na katere slavno občinstvo posebno opozarja glede izbire, ker so v zalogi od 25 gl. do čez tisoč goldinarjev, vdelani v različnih oblikah (fazonah), torej lahko izvolite kaj ugodnega.

Ne prefirane cenel

Dalje priporoča bogato sortirano zalogo v pravem ali ohina srebru **namizno opravo** (Besteck), garniture v krasnih skrinjicah, kakor tudi druge iz china srebra izdelane vsakovrstne stvari v najmodernejših oblikah. **Jako primerna in porabljiva splošna darila.**

Ceniki zastonj in poštnine prosti. 265 8

Organist in cerkvenik

želi nastopiti službo pri kaki večji župaiji.
Več pove upravništvo „Slovenca“.

538 3—2

Na Brezjah se dá vsled smrti

kovačnica v najem

z vso opravo v dobrem stanu.

Poizve se ravnotam pri Heleni Kleindienst,
523 2—2 št. 50, pošta Radovljica.

Šmarnice.

12 pesmi za mešan zbor, zložil
P. Hugolin Sattner.

Cena 2 kroni s pošto.

Naslov: frančiškanski samostan
Ljubljana. 510 3—2

Napise in slikanje grbov
obrtnih in trgovskih znakov na steklo, les in kositar oskrbuje in umetno izvršuje v lastni delavnici
tvrdka **BRATA EBERL** v Ljubljani Frančiškanske ulice.
524 18 11—6

Vnanja naročila proti povzetju.

„Cunard Line“

Edino direktno prevažanje potnikov v vseh razredih in tovora

„Trst - New York“

Prvo in edino vkreavanje potnikov v domačem pristanišču.
Prosta izborna hrana in pijača — sedaj najnižje cene. —
Vsak, ki namerava potovati, naj se preje obrne za podrobnejši poduk na oblastveno poverjeni glavni zastop parobrodne družbe

511 9—3

„Cunard Line“

Ljubljana, Marijin trg 1.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejenim poroštvom

v lastni hiši v Ljubljani **v lastni hiši**

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

23 104—28

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Upravno premoženje kmetske posojilnice znaša **K 4,948.796²⁷.**

Stanje hran. vlog **K 4,703.762⁰².** Denarni promet **K 20,246⁷¹²13.** Stanje rez. zaklada **K 77.979³⁴.**

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406. — Telefon št. 185

Naročajte

izborna ljubljansko delniško pivo

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

706 104—91

Angeljnovo milo
Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-104

S

sta najbolj koristni

štedilni mili

za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Cvetice

Moderni, elegantni
klobuki
za dame, deklice in
otroke

Pereša

so že došli
po najnižjih cenah.
Največja izbira
pri
P. Recknaglu
„zum Schäferhut“
Mestni trg št. 3.

Oblike

Trakovi

547 2-1

August Žabkar

v Ljubljani, Dunajska cesta.

železolivarna,

strojna in ključavničarska tovarna

priporoča se slav. občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko
spadajočih predmetov:

napravo in popravo različnih strojev

izdelovanje raznovrstnih mlinskih in žaginskih naprav, napravo turbin po najnovejših
konstrukcijah in sistemih v poljubni velikosti.

Naprava različnih transmisij za vsako industrijo.

Nadalje najrazličnejša dela iz litega in kovanega železa, in sicer: **grobne
križe, kotle, peči, vrtno klop, mize, stebre, trombe za vodo itd.**

Naprava najrazličnejših konstrukcij in sicer: **železne strešne stole, mo-
stove, rastlinjake za vrtnarstvo raznih sistemov, kakor tudi vseh stavbinskih
in ključavničarskih del: železne ograje, vrata, okna, strelovode in štedilnike
raznih velikosti.**

Izdelovanje žičnih pletenin za vrtno ograje, pašnike, travnike itd.

Načrti in proračuni so na zahtevanje na razpolago, vse pa po primernih tovarniških cenah.

472 50-4

Pivovarna
G. Auerjevi
dediči

v Ljubljani, Wolfve ulice 12

ustanovljena leta 1854.

Cenjenim odjemalcem naznanjamo, da se bode
točilo od dne 31. t. m. naprej v naši pivovarni

izborna črno pivo

kuhano na bavorski način.

P. n. občinstvo uljudno prosimo, naj se blago-
voli ob tej priliki prepričati, da je naša

domača slovenska pivovarna

vrlo napredovala in da nudi svojim odjemalcem po-
šteno in dobro blago, ki more uspešno tekmovali z
enakimi izdelki tujih pivovarn izven slovenskih mej.

Pivovarna G. Auerjevi dediči v Ljubljani

Wolfve ulice št. 12.

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so pošao-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

51 D 14-4

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej
Karlín, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Pelju. —
Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — František Lesković, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak,
tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Šlibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

SLOVENE

Štev. 73. **POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD.** Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona šte. 74.

V Ljubljani, v četrtek, 31. marca 1904.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petivista (dolžina
72 milimetra) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta
26 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona šte. 188.

Zanimiva preiskava.

Interpelacija posl. Žitnika in tovarišev na prevzvišena
gospoda min. predsednika kot voditelja pravosodnega
ministrstva in ministra za deželno brambo.

V interpelaciji dne 8. sušca t. l. so pod
pisani splošno opozorili na nedostatke, ki se
v novjšem času opazujejo na Kranjskem,
in sicer ne na korist orožniške službe in
pravne varnosti. Naglašali so, da morejo svoje
trditve utemeljiti z dejstvi.

Danes so podpisani primorani, da nave-
dejo naslednjo resno pritožbo.

Dne 26. svečana t. l. popoldne okoli
4. ure prideta v župnišče na Premu na No-
tranjskem iz Ilirske Bistrice z nasajenima
bajonetoma orožnika postajevoja Železnikar
in pomožni orožnik Kolb. Na vprašanje go-
spoda župnika Ivana Lovšina, česa že-
lita, odgovorita, da imata pri župniku neko
zadevo preiskati. Nato stopita iz veže v žup-
nikovo sobo, vzameta puški z rame in osten-
tativno obrneta bajoneta proti župniku. Nato
prične postajevoja Železnikar:

»Ali je res, da ste na pustni ponedeljek,
dne 15. svečana t. l. zaprli ženina Hervato-
viča, oziroma mu toliko omejili osebo pro-
stost, da ni mogel isti večer, to je, isto noč
pred poroko k svoji nevesti? Ako ste to
storili, kakor govori ovadba, ste krivi hudo-
delstva po § 93 in 98 kaz. zakona«.

Župnik vpraša orožnika, kdo ju je k
njemu poslal, ali sta morda dobila nalog od
sodišča.

»Ona dva odgovorita, da je župnika nekdo
ovadil, češ, da je ženina zaprl, oziroma mu
ukazal, da dan pred poroko ne sme zapustiti
Prema ter iti k nevesti; od sodišča pa ni-
mata nobenega ukaza.

Župnik odgovori, da je delal po cer-
kvenih navodilih, ki določajo, da ženin in
nevesta med oklici ne smeta skupno bivati
pod eno in isto streho. Tako se glasi tudi

navodilo za izpraševanje ženinov in nevest
pred poroko: »Nec ante benedictionem sa-
cerdotalem in templo suscipiendam in eadem
domo cohabitent«.

Drugi dan naj bi ženin opravil spoved,
prejel sv. obhajilo in bil poročen. Zato mu
je rekel župnik, naj zadnjo noč ne prenoči
v Bitinjah, v hiši neveste, pol ure od Prema.
Župnik je ženinu prigovarjal, naj prenoči v
župnišču, pri cerkovniku ali pa v eni treh
gostiln na Premu nikakor pa ne v hiši svoje
neveste. Ako ne posluša tega opomina, ne
bode poročen.

Nato pa je postajevoja Železnikar
poslal c. kr. okrajnemu sodišču v Ilirski Bi-
strici naslednjo (nemško) ovadbo:

»Dne 15. svečana t. l. je prišel ženin
Stefan Hervatovič k župniku Lovšinu
na Premu o ženitvanskih zadevah. Pri tej
priliki je prepovedal župnik Lovšin, da bi
pokazal svojo prevzetnost in
veljavo, da ženin ne sme zapustiti Prema,
tako da ženin ni smel iti po svojo ženi-
tvo v Bitinje, kjer jo je imel
spravljeno, ampak je bil poročen v svoji
delavski obleki. (?) Tudi ni smel ženin tisto
noč pred poroko prenočiti pri svoji nevesti,
kar bi bilo po župnikovih mislih velik greh.
Tudi se je župnik pri tej poizvedbi vedel
jako arogantno ter vse priznal, kar je tu
navedeno«.

Po preteku enega tedna je dobil župnik
poziv kot obdolženec, naj pride k sodišču v
Ilirsko Bistrico.

Pri obravnavi je rekel ženin, zaslišan
kot priča, da je župniku od srca hvaležen,
ker ga je tako lepo pripravil za sv. zakon;
o kaki »omejitvi osebnosti« ni vedel
ničesar povedati. Tudi drugi dve priči, go-
stilničar Židarsič in njegova mačeha, v ka-
terih hiši na Premu je ženin prenočil isto

noč pred poroko, nista vedela povedati o
krivici, ki bi se bila zgodila ženinu.

Navzlic temu je bila ta stvar nazna-
njena c. kr. državnemu pravdnistvu v Ljub-
ljani.

G. župnik, ki je postopal po cerkvenih
navodilih, je moral vsled smešne ovadbe
imenovanega orožniškega postajevoja, pre-
stati moralno muko sodne preiskave zaradi
hudodelstva.

Ovadbo imenujemo smešno zato, ker jo
mora vsak pameten in nepristransko sodeč
človek imenovati smešno, in c. kr. državno
pravdnistvo bi moralo vsled te ovadbe drugo
ukreniti: ne le opozoriti c. kr. orožniško po-
veljništvo na duhovito delo postajevoja Že-
leznikarja, ampak tudi proti njemu storiti
primerne korake zaradi obrekovanja in zlo-
rabe uradne oblasti. Po tem pač ni dvoma,
da je ta orožnik ali nezmožen prevdarka ali
pa je storil čin izbrane hudobnosti, da bi
pokazal v zadnjih letih na Kranjskem, žal,
večkrat z asistenco c. kr. oblasti od neke
strani sistematično gojeno sovraštvo do du-
hovščine, ki v istini živi že mučeniško živ-
ljenje.

Sodne preiskave o brezmiselni ovadbi
so seveda imele ta uspeh, da je bilo postop-
panje proti župniku Lovšinu ustavljeno.

Toda gorostasnost le ostane, da je mogla
biti proti duhovniku, ki je storil le svojo
dolžnost, brez kazni vložena hudobna ka-
zenska ovadba od c. kr. orožnika, in da je
bila ta ovadba, ki je imela očitiden pečat
nesmiselnosti, celo predmet sodne preiskave.

Sicer pa se ne čuje, da bi bilo c. kr.
drž. pravdnistvo v Ljubljani storilo kake ko-
rake zaradi obrekovanja.

Potrebno se nam zdi naglašati, da bi se
morda za postajevoja Železnikarjem našel
»spiritus agens«, ki bi moral kot prvi po-
vzročitelj cele hudobne akcije morda še več

nego Železnikar sam vzbuditi največjo po-
zornost c. kr. drž. pravdnistva.

Zato vprašajo podpisani:

1. Ali hoče g. min. predsednik kot vo-
ditelj pravosodnega ministrstva ukreniti re-
meduro, in sicer, da se obrekovalci po za-
služenju kaznujejo in da se v bodoče ne
bodo več godile take pomote sodnih ob-
lastev?

2. Kaj hoče g. minister za dež. brambo
ukreniti proti nezasišlanemu postopanju po-
stajevoja Železnikarja? Ali hoče
g. minister za dež. brambo vendar poskr-
beti, da bode c. kr. orožništvo na Kranjskem
nepriistranski organ pravice in zakona?

Dunaj, 22. sušca.

Sledi 23 podpisov.

Razmere na Hrvaškem.

v — Zagreb, 31. marca. Se vedno
se pojavlja govorica, da bode razpuščen de-
želni sabor. Z ozirom na to se čuje iz vlad-
nih krogov: Ako bode sploh razpuščen de-
želni sabor, zgodi se to, ko ban Pejačević
popolnoma izvrši svoj program. Nova fi-
nančna nagodba bode saboru predložena v
maju, dogovori z Ogrsko glede zastav
in hrvaških vojaških zahtev
pa v jeseni. Vprašanje avtonomne uprave
državnih železnic na Hrvaškem letos še ne
pride na vrsto.

Čehi na Moravskem.

Česko narodno društvo za južnozahodno
Moravsko, ki je zlasti v Brnu delavno, je
imelo v nedeljo svoj občni zbor. Povdarjal
se je vedno naraščajoči vpliv društva na
češko prebivalstvo. Lansko leto je imelo
130 krajnih podružnic z 5051 udi. Društvo
posebno organizuje v Brnu, kjer deluje raz-
deljeno po okrajih in ulicah ter zlasti ži-
vahno skrbi za češko šolstvo. Za šolske na-
mene je lani društvo darovalo 13000 kron,
in dela zlasti tudi za ljudsko izobrazbo.
Imelo je 560 predavanj. »Jednota« upravlja
90 knjižnic.

LISTEK.

Iz Makedonije.

(Pismo gospej dr. Jenkovi)

Blagorodna gospa!

Te dni sem bil poleg turške granice,
kjer se nahaja največ makedonskih pribe-
žencev. Seznanil sem se z njih življenjem,
spoznal sem natančneje njih razmere in tu
sprejmite zopet nekaj zgledov iz bedne Ma-
kedonije. Kakor sem bil Vam že pisal, je
sedaj v Bulgariji nad 30.000 beguncev. Živé
v vaseh blizu granice, da bi se mogli tem
hitreje zopet vrniti v domovino, kadar pride
tisti srečni čas. Skrb zanje je urejena na sle-
deči način: V Sofiji je osrednja komisija za
begunce. Ta zbira in prejema vse podpore
in pomoči za nesrečne izgnance, denar in
druge materijalne prispevke, vodi natančen
račun in določuje, koliko pride na vsako
vas. V vsakem mestu, kjer so begunci, je
mestna komisija, podrejena centralni komi-
siji, od katere dobivajo ta sredstva za pod-
poro. In od teh mestnih komisij, od njih
članov, od njih delavnosti in požrtvovalnosti
je odvisno tamosnje stanje beguncev; tu-
intam je nekoliko boljše, vobče pa zelo
slabo.

Mesto Dupnica, kamor sem prišel v za-

četku tega meseca, je malo pokrajinsko me-
stece, pol mesto, pol vas. Prebivalci tu niso
posebno komfortni. Hiš z lepimi sobami ne
zidajo. Po hišah je malo prostora. Zaradi
tega je bila tu posebna težava spraviti be-
gunce pod streho. V dupniški okolici je
2000 beguncev, 900 v mestu samem, drugi
pa so po vaseh v okolici.

Prva moja pot po prihodu je bila okoli
beguncev, da se seznanim z njimi in vidim
njih življenje. Večji del njih je bil nasta-
njen v treh jednonadstropnih hišah; ki so
bile namenjene za »obči dvor«. Imeli so po
5—8 sobic in v vsaki sobici po 15—20
ljudij, člani 2, 3 ali tudi 4. družin. Sobice
bi se tu in tam bile za ljudi, manjše, pa
pod pritličjem, so zaradi prevelike množice
ljudij moreče-zaduhle. Ko stopite v sobo,
gotovo vsi vstanejo. Porazi Vas pa na prvi
pogled ta pestro pisana, polgola, bosa mno-
žica sestranih ljudi od slabotnega starca
do onemogle starke, od trepetajoče deklice
do onemogle matere, ki drži dete v naročju
in je obkrožena z množico drugih večjih in
manjših otrok. Zaboli človeka pri srcu, ko
vidi, kako kruta je usoda do njih, kako po
krivici trpe v tem stanju; vsi imajo žalostno-
bolesten izraz na licih, znamenje, da imajo
težko življenje. . . . No, in kako življenje je
to: živeti v neprijazni tujini, kot izgnanec;

ko doma pustoši Turek cvetočo domovino,
prosijo oni pri dobrih bratih za kosček
kruha, za malo strehe. To misel jim berete
iz njih medlih oči. . . . Potem se ozrete
po »sobi« in zapazite sila borno pohoštvo.
Majhna črepinasta peč je v kotu, na njej
kameniti ogli in na njih kaka glinasta po-
sodica, v kateri se kuha bob, fižol, v dru-
gem kotu je nekaka otlina, v tretjem pre-
perela slama, na kateri spe, majhna vegasta
miza, to je vse pohoštvo. — Ko si to ogle-
date, vpliva to bolešno na srce. Kje so
njih domovi? Pomislite!

Spčetka so tisti, ki so v sobici, sve-
čano tiho. No, če začnete z njimi govoriti,
omamijo Vas z žalostjo, s katero pripove-
dujejo svojo usodo. Tu slišite pretresljive
pripovedi o ubitem očetu, bratu, možu. . .
o onečastenih hčeri, nevesti, materi. Izveste
vse, kako so bežali, kako so jih gnali Turki,
kako je za vse plačal tisti, ki je pal v njih
roke. Žalostne, bolešno-otožne so njih pri-
povedi, tako strašne in resnične. V začetku
joka pripovedovavec sam, potem začno pla-
kati in ihteti drug za drugim vsi; zazdi se
Vam, da imajo vsi iste strašne spomine v
srcu, ki jim gledajo iz oči, da imajo vsi
isto povedati in da jim sili vse na usta v
podobi joka — in nehote stopijo Vam selze
v oči in hoče se Vam razjokati z njimi.

In nazadnje zbežite od njih s trpko tožbo
na ustnih, s svinčeno žalostjo na srcu. In
ko Vam postane jasno, da ne morete poma-
gati, pade Vam nekaj težkega na dušo. Vi-
dite pred seboj ljudi, brate z jokajočimi be-
sedami, s prosečimi očmi, in ko bi jim dali
vse, bi jim dali malo. Kdo naj jim dá dru-
žinsko srečo nazaj, kdo naj jim dá domo-
vino?

Dajejo jim darove, posebno zelo pono-
šene obleke, drva, petrolej za razsvetljavo.
Za hrano jim dajejo po 1 kg — zaradi brez-
vestnosti oskrbnikov — pogosto popolnoma
izprijenega kruha, črnega kot oglje. Dajejo
jim potem malo boba, tuintam krompir in
malo »oriz«. Enkrat na teden jim dajo mesa.
Seveda vse to: stanovanje, hrana, obleka
in drugo daleko ne zadošča za množico be-
guncev. In vendar so tako srečni, da so na
varnem, ne tožijo, trpe tiho in mi jim ho-
čemo dati vse, da bi tudi oni živeli kot
ljudje.

Končno seveda ne more biti vse ugodno,
gre se za to, da niti to, kar se jim določuje,
ne pride, kamor ima iti, zaradi izkorišče-
vanja raznih dostavljavcev in komisij. No,
vseeno žive, kakor morejo in morajo. Dne
13. februarja je prišlo vojaštvo v Dupnico,
in begunce so premostili iz prejšnjih stano-
vanj, da bi imeli prostor za vojaštvo. Bilo

Dogodki na Balkanu.

V Makedoniji se položaj vedno slabša. Kakor se poroča iz Plovdiva, se v okolici Drenopolja umorstva Bolgarov od turškega orožništva in vojakov vedno množe. Niti mirni delavci na polju ne odidejo ljutosti turških morilcev. V vasi Enija so bili štirje poljski delavci pred kratkim ubiti, ravnotako en pastir in en kmet v vasi Alalak. Ako se kmetje pri turški gospodski pritožbi, jim odgovori: »To so bili vstaši in so padli v boju s orožniki«. Zoper to ni ugovora, in ljudstvo je obupano.

Iz Soluna se poroča, da so Albanci porti naznanili, da ne bodo prej orožja odložili, dokler niso vsi prognani Albanci pomiloščeni. V Albaniji vlada sedaj velik mraz, kar ovira gibanje čet.

Rim. Iz Dunaja se sporoča »Tribuna«, da je Avstrija pripravljena v sporazumu s Italijo priznati Albaniji avtonomijo.

Rim. Pri sestanku sta se nemški cesar in italijanski kralj dolgo razgovarjala o rešitvi balkanskega vprašanja, in potem poslala avstrijskemu cesarju poročilo o tem, ter mu prepustila odločitev v nekaterih dvomljivih točkah.

Rim. Vesti o združevanju in oboroževanju italijanskega brodogradništva so popolnoma brez podlage.

Berolin. Pričakuje se, da porta v ponedeljek podpiše turško-bolgarski dogovor.

Carigrad. Odšla je nadaljna divizija vojakov v Armenijo. Vstaja se širi.

Iz brzovjavk.

Dunaj. Cesar pojde 4. aprila v Opatico, kjer obišče švedskega kralja in velikega vojvodo luksenburškega; 6. apr. se vrne na Dunaj.

Pariz. Francoski proračun za l. 1905. je določen in kaže 38 milijonov izdatkov več kakor za letošnje leto. Proračun kaže 187.000 frankov prebitke.

Pariz. Kakor poroča »Siecle«, peča se sedaj finančni minister Rouvier z vprašanjem o državni monopolizaciji zavarovalnine.

Pariz. Zbornica je včeraj razpravljala o interpelaciji o mornariški upravi. Posl. Lockroy je grajal novi duh, ki veje v mornarici, in postopanje mornaričnega ministra napram častnikom. Brodogradništvo je oslabljeno, se ni nič zboljšalo in povečalo, premoška ni. Minister Pelletan je odbijal napade, češ, da je ladjeve močno in oboroženo. Kredit za ladje je sicer znižan, a to z ozirom na finančni položaj, a gradi se več novih vojnih ladij in torpedov.

Pariz. »Matin« priobčuje londonsko brzovjavko, ki prinaša vznemirljivo poročilo o zdravstvenem stanju nemškega cesarja. Tudi osebe, ki so ga videle v Neapolu, pravijo, da mu je obraz nenavadno suh in upadel.

Londan. Obe zbornici sta odgodeni. Spodnja zbornica je razpravljala o zakonskem načrtu, da se naseljevanje na angleških tleh omeji.

Štajerske novice.

— Umivanje nog v mariborski stolnici. Danes, na velikonočni četrtek, je lavantinski škof umil naslednjim stotnikom: Fr. Matuškovič, star 95 let; S. Čarček, star 89; A. Kocbek, star 86; S. Ribič, star 85; M. Ribič, star 83; J. Weingerl, star 82; V. Biber, star 82; M. Zechner, star 81; J. Waidacher, star 78; J. Deutschmann, star 75;

je tisti dan grdo, slabo vreme. Snežilo je. Izgnali so uboge pribeglece iz prostorov in jih premestili v selišča, ki so še slabša od prvih. Temne kleti brez poda, zaduhle in zanemarjene.

Štiri družine so stale celi dan na ulicah v snegu, ker je zmanjkalo prostora. Žene so jokale, otroci so trepetali od mraza in iskali toplega zavetja v raztrganih oblekah. Na zadnje so našli vendar tudi za te mesta; nastanili so jih tam, kjer suše tobak, strašna, temna, zapuščena jama. Po tleh je mrzla, vlažna, neravna zemlja. Streha (plafond) je iz zloženih, nepribitih desk. In tu notri so nastanili 30 (beri trideset) ljudi, ki so člani sedmih družin. Tu je nekaj »babušek«, nekaj žen, ki so ravnokar povile, in celi kupi otrok. Vsi so iz sela Bačve, ki mi je znano že iz prejšnjih časov. Kaka razlika! Prišli so k meni a prošnjami, prosil sem zanje; no, storiti ni bilo kaj. Nihče me ni hotel poslušati. Pustil sem jih v njih »stanovanju«. Pa morda imate že odveč teh žalostnih podrobnosti. No, hotel sem podati jasno sliko o razmerah teh nesrečnih ljudi, s katerimi gotovo čutite Vi in Vaš bratski narod, in mu tudi pomagati. Plati Bog!

Splošno so torej povsod zapuščeni, pozabljeni, in čakajo v tem groznem stanju

F. Janoš, star 75; I. Maček, star 75 let. — Starost vseh stotnikov je 986 let.

Š Imenovanje. Kn. šk. duhovnika svetovalecema v Mariboru sta imenovana pred. gg.: A. Haubenreich, kn. šk. konzistorijalni ekspeditor, in F. Hraščelj, dekan v Konjicah.

Š Predavanje. V soboto zvečer je imel v mariborskem »Narodnem domu« vseučilišni profesor, dr. Murko, predavanje o življenju in delovanju svetih slovanskih bratov, Cirila in Metoda.

Š Samomor. V občini Pipoli so v nekem gozdu našli mrtvega podčastnika v rezervi, J. Valaškega. Z britvijo si je pre-rezal vrat.

Š Ptujski okrajni zastop. Ptujskemu županu Orniku se je silno mudilo konstituirati novi ptujski okrajni zastop. Za načelnika je seve izvoljen on, za njegovega namestnika V. Hince, posestnik v Karčovin. Ornik je imel programni govor, v katerem je dejal, da okrajni zastop ne bo reševal ne političnih ne narodnih vprašanj, a v isti sapi je napovedal germanizacijo šol. — Slovenci bodo morali obrniti posebno pozornost na okrajne šolske zastope, ker brez teh je germanizacija šol nemogoča.

Rusko-japonska vojska.

Ruska in japonska armada se približujeta druga drugi. Boji s prvimi oddelki so se že pričeli. Nekaj ruskih oddelkov je še vedno v Koreji, a se umikajo nazaj proti severu. Ako se tudi Japoncem posreči namera izkrcati svoje čete pri Niučvangu in ako bi tudi že tle dni prekoračili reko Jalu, bi se nato vršili le posamezni manjši boji, glavnega spopada obeh armad n. pr. v okolici Liaojanga ali Mukdena pa ni pričakovati pred šestimi tedni.

Ako Japonci še pri nameravanem izkrcanju čet pri Niučvangu ali pa že pri prekoračenju reke Jalu doživijo občutne poraze, tedaj je mogoče, da bo vojska hitreje končana, v slučaju da pa dosežejo takrat uspehe, tedaj se še pride pričeti prava velika vojska, ker Rusija ne bo odnehala in bo storila vse, da porazi prodirajoče Japonce.

Le počasi se bje boj v vzh. Aziji, ruski orel razpenja in širi krila, predno more streti japonsko podgano, ki leze iz morja in kobaca na suho. Že sedem tedrov je preteklo od noči, ko so japonske torpedovke prvič bruhtle ogenj proti ruskim ladjam, a od tedaj še ni nobena bojjoča stranka pod vzela odločilnega koraka. Rusi vozijo nove čete na bojišče, in Japonci se zadovoljujejo s poskusi, da zapro portartursko luko. Rusija pa se pripravlja na dolgotrajno vojsko, v lukah Vzh. morja hiti z zgradbo novih vojnih ladij, katerih pa ne more dokončati tekom leta. Iz Evrope pošilja nove ladje v vzh. azijske vodovje in sploh dela tako dalekosežne priprave, da se zdi, da se hočejo ruske čete vreči celo na japonske otoke, in da se sklene mir na lastnem ozemlju napa-dovalčevem.

Boj pri Čongčju.

Mali boj pri Čongčju so Rusi očitno z namenom provocirali. Kak je bil ta njihov namen, iz nejasnih poročil še ni razvideti. Boja se je udeležilo 9 stotnij kozakov, 8 japonskih eskadron in 5 japonskih stotnij. Rusi so imeli 1300 mož, Japonci 2000. Japonci se niso pustili izvabiti iz svojega stališča in Ruse tudi niso zasledovali. Nekateri listi pravijo, da Rusi niso storili prav, da niso imeli seboj nobenih topov. A pustimo taka

odločilnega dne. Na drugih krajih je mogoče boljše, mogoče še slabše, kot tu. Iz večine je povsod nepopisna beda in žalost, in pomlad se bliža.

Sredstev (900.000 frankov) je sobranje izdalo do današnjega dne, in reforme, ta brezerčna tragikomedija, se nikakor ne izvrše. Govori se, da se čez tri mesece morejo begunci vrniti domov. Naveličali so se že tako vsega, da se trudijo, spraviti jih zopet domov, naj stane, kar hoče.

Turčija se upira reformam zaradi nesrečne rusko-japonske vojne. In ravno ob tem času popravlja posebno pota k turško-bolgarski meji in vedno pomnožuje svoje vojaštvo.

Podpore se več ne zbirajo. Vse je zapustilo Makedonijo, zanimanje vseh se je obrnilo daleč tja od naših nesrečnih Makedoncev, daleč na daljni Votok.

Tako bomo praznovali Veliko noč, in kje je rešitev, vstajenje tega nesrečnega naroda! ...

Pomlad je tu, mi smo pripravljeni, in vendar sreča ni hotela ...

Priporoča se Vam z globokim spoštovanjem in udanostjo

Vladimir Kanazirjev.

premišljevanja. Rusi so gotovo dobro vedeli zakaj so to in tako storili. Dejstvo, da je mej ruski mrtveci in ranjenci četrtnina častnikov, je dokaz, da ruski častniki v boju dajo četam vzgled požrtvovalnosti in poguma.

Petrograd, 30. marca. General Kuropatkin je poslal carju sledečo brzovjavko: General Mičenkovo poroča, da pripovedujejo prebivalci mesta Čongčju, da so Japonci v 28 t. m. se vršedi bitki izgubili 40 mrtvih, 100 ranjencev pa je odneslo 500 korejskih nosačev v Andžu. 29. t. m. zjutraj je umrl pri Čongčju ranjeni štabni kapitan Stepanov.

Tokio, 30. marca. Japonska vlada uradno poroča: Dne 28. t. m. je napadel ob 11. uri dopoldne eden konjeniški polk z oddelkom pehote sovražnikovo konjenico, ki je, broječa 600 mož, zasedla Čongčju. Končno se je naši konjenici posrečilo, pregnati so vržniki iz njegove pozicije in jo zasesti. Naših je ubit 1 častnik in 7 vojakov, dva častnika in 10 mož je pa ranjenih. Misli se, da so sovražniki izgubili vsaj toliko mož, kot naši.

Gibanje ruskih in japonskih čet.

Sčul. Japonska prednja straža je 27. t. m. zasedla Kajdžu, pristanišče južno-zahodno od Andžu.

Berolin. Kakor se poroča iz Petrograda, dobil je ruski generalni štab poročilo, da nameravajo Japonci izkrcati več svojih čet na kitajskem ozemlju, oziroma pri Sanhajkvanu. Kitajci podpirajo Japonce. Čete bodo koncentrirane na dveh strateško važnih točkah ob kitajski železnici.

Londan. Iz Ščula se brzovjavlja, da so Rusi zapustili utrdbe na severni obali reke Wölim blizu Andžu ter se koncentrujejo ob Jalu. Japonska prednja straža je prekoračila to reko in prodirala še 600 m dalje, ne da bi zadela na Ruse.

Petrograd. Dopisnik ruske brzovjavne agencije poroča iz glavnega taborišča v Mukden: Kakor se poroča, prekoračilo je 10.000 Japoncev reko Činčangan v severni Koreji. Sovražnikove patrulje je bilo videti v bližini Čongčju in na poti proti Kasanu. Poroča se, da je odšlo iz Čongčju 5000 Japoncev proti severu. Kasan je zasedla japonska pehota. Japonska konjenica se še vedno izogiba kozakov. Japonci so naročili neki v Pokdungi stoječi korejski stotniji, naj ne pusti Rusov tja.

Iz Niučvanga

poroča »Daily Express«, da tam prevladuje mnenje, da se Japonci ondi res izkrcajo. Bržkone bodo Japonci napadli mesto Seje po mlaju, ko bodo noči manj svitle. Mlaj se prične na veliki petek. Reka je že prosta ledu. Obrežja ob izlivu reke Liao so sedaj popolnoma poplavljeni, kar onemogočuje vsako vojaško gibanje. Železniška proga je edina pot. Z napadom od suhe strani in na morju bodo morali Japonci še malo počakati. Da bi pa napadali mesto samo z morja, je neverjetno, toda napadejo pa morebiti Tjenhvangtaj. (Ta kraj leži do 20 km zahodno od Niučvanga na desnem obrežju reke Liao. Japonci bi morali torej, ako bi hoteli korakati od Tjenhvangtaja proti Niučvangu, ki leži na levem bregu, prekoračiti reko.

Port Artur.

Londan, 30. marca. »Daily Mail« poroča iz Koba: Admiral Togo trdi v poročilu o zadnjem boju, da se je poskus, zapreti (!) vhod v portartursko pristanišče, izvršil, dasiravno so Rusi obsipavali japonsko brodogradništvo. Vendar pa admiral Togo priznava, da je med potopljenimi japonskimi parniki še toliko prostora, da zamorejo pluti skozi ruske ladje.

Čifu, 30. marca. General Makarov, poveljnik ruskega portarturskega brodogradništva, je razglasil, da bo imel vse vojne in kupijske ladije, ki dojdejo tekom noči v operacijsko okrožje brez luči ali podnevi brez zastave, za sovražne, ako se ne vstavijo na prvi strel.

Ogleduhi.

Petrograd, 30. marca. Poročevalec ruske brzovjavne agencije poroča iz Vladivostoka: Kakor poroča »Vostočni Vestnik«, je z Japonci simpatizirajoči korejski princ Pak odposlal nekaj Korejcev kot ogleduhe v Mandžurijo. Rad tega se sedaj strožje pazi na Korejce.

Petrograd, 30. marca. »Novoje Vremja« trdi, da obiskuje med Mosko in Samaro mnogo Angležev, ki niso dopisniki, postaje ter si zapisuje število odposlanih čet, kar nato poroča japonskemu generalnemu štabu.

Japonski državni zbor.

Tokio, 30. marca. Ob 9. uri zvečer je zaključil izvanredni državni zbor svoje posvetovanje, potem ko je vsprejel od vlade mu predloženi davek in druge finančne naredbe. Prihodnja seja bo jutri.

Tokio, 30. marca. V zbornici je bilo med velikim navdušenjem prebrano poročilo admirala Togo o šestem napadu na Port Artur. Admiral Jamamata je povdarjal, da

je zelo težavno zapreti portartursko pristanišče, in da se ta načrt še ne bo kmalu uresničil. Po dohodu podamirala Markarova se je bojno navdušenje v Port Arturu povišalo. Tudi je admiral mnenja, da bo rusko brodogradništvo zapustilo pristanišče ter napadlo japonsko brodogradništvo. Zbornica je nato vsprejela predlog, v katerem se vlada pozivlja, naj gre po dosežani poti naprej.

O ruskih vojnih pripravah.

Glasoviti ruski slikar A. Vereščagin, ki je tudi odšel na bojišče, kara svoje rojake, ker omalovačujejo Japonce, češ, da morejo prepelati na Korejo in v Mandžurijo komaj 250.000 vojakov, a še od teh bi jih moralo ostati 50.000 v rezervi, a le 200.000 bi jih ostalo za vojne operacije. Vereščagin misli, da so take iluzije opasne in da lahko škodujejo Rusom. Treba je vzeti nevarnost, kakor je, ne pa jo zmanjševati ali povečavati. Pred rusko turško vojsko so listi pisali, da Turki ne morejo proti Rusiji poslati v boj več vojakov, kakor 200.000. Takšna pisava je zmotila vojno upravo, da je zadela vojsko s 4 mi vojnimi kori, a posledica je bila: neuspeh za neuspehom. Trebalo je povečati število vojakov in postaviti na bojno polje 600.000 vojakov; vojska se je zavlekla na dve leti, ter je Rusijo veljala 2 milijardi rubljev. A Japan ni Turčija, katera ni imela 50 milijonov prebivalcev. Razun tega je bila Turčija Rusiji pred nosom ter ji ni bilo treba prevažati vojsko čez 10.000 vrst. Rusi so se tedaj takorekoč vojskovali doma, a sedaj je vse zoper nje: velika oddaljenost in sosedje.

Rusi se imajo sedaj borti z močnim sovražnikom, kateremu se gre za življenje ali smrt. Za hrbtom ima morje, on more zmagati ali poginiti. Zato ni mogoče misliti, da bi se tako pretkani in oprezni narod dvignil zoper Rusijo, ne da bi prej pretehtal svoje sile. Japonci zdaj pazljivo skrivajo svoje nakane in brez dvoma nameravajo iznenaditi Ruse. Ves Japan je vstal kakor en človek proti Rusiji, prešinjen z vojnimi duhom; ne ve se, koliko ljudi je pod orožjem, a orožja imajo dosti. Zato so poskrbeli Angleži. Vzeti moramo, da bodo Japonci dvignili proti Rusom 6—700.000 vojakov. Za Rusijo bode tem bolje, čim manj bo omalovaževala sovražnika.

Prevoz ruskih čet.

Iz Vladivostoka javljajo, da se došlim vojakom nič ne pozna, da bi bili kaj trpeli na vožnji skozi tri tedne, da jim ni nič škodovalo vreme in sibirski mraz. Člost vojakov kaže, da se jim je okrepilo zdravje. Preskrbljeni so s toplo obleko, ki je pa v Vladivostoku ne potrebujejo, ker je tam že pomlad in je vreme lepo ter toplo. Vojski govore: »Potovali smo povsod po Rusiji. Po zimi smo odšli od doma, a k morju smo prišli spomladi. A vse to je ruska zemlja in dalje se ne more iti.

Število ruske armade na bojišču.

Z gotovostjo se računa, da je sedaj število ruske armade na bojišču naslednje: 145.000 mož infanterije, 24.000 mož kavalarije, 17.000 mož artilerije s 600—700 topovi. Pri tem niso vštet inženirski oddelki, mejne straže in železniške čete. Samo s temi močmi se lahko Rusija uspešno brani, dokler ne pridejo iz Evrope nove čete, ki bodo odločile vojsko.

Dozdaj še ni mogla Rusija prepeljati v vzhodno Azijo večjih evropskih čet po enotirni sibirski železnici. Kakšne množine živili in streljiva je morala spraviti na bojišče, in če to upoštevamo, vidimo, da je Rusija ta kratki čas po napovedi vojske jako dobro uporabila. Japonci je niso mnogo prehiteli; hoteli so ji nastaviti zajnko, a vjeli so se — sami.

Anarhija na Koreji.

Sčul. V notranji Koreji je položaj zelo resen. Kamor še niso došli Japonci, tam vlada anarhija. Še celo glavna cesta, ki veže Ščul s Pjongjansom, je za popotnike zelo nevarna. V severnokorejskih pogorjih vlada velika revščina. Rod Tonghaki stoji na ruski strani in prisiljuje Korejce, da morajo Rusom dajati denarja in riža. Kakor hitro zapusti Japonce vojna sreča, povzročili bodo Tonghaki splošno vstajo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. marca.

Liberalna sleparija se nadaljuje.

»Neodvisni kmetje«, kateri so pravzaprav le hlapci liberalnih trgovcev in podjetnikov, objavljajo svoj volilni oklic v »Narodu«. Zdaj je popolnoma jasno, kdo da so. Liberalna stranka ima pa še to sramoto, da mora v svojem lastnem glasilu priporočati ljudi, kateri jo morajo pred ljudstvom zatajevati in obsojati! Poročilo o shodu v Stari Loki je pravi vzor nesramnosti, katero so dosegli ti hinavski liberalci. Trideset let je imela liberalna večina oblast in ni regulirala gorenjskih voda in naredila vseh cest,